

Sant Joan

PREMSA
COMUNITAT

AGOST I SETEMBRE 223

REVISTA MENSUAL

Festes Patronals 1989

SANT JOAN

del 25 al 29 d'agost

Organitzades i Patrocinades per l'Ajuntament
de Sant Joan amb la col.laboració
de diverses entitats locals

SANT JOAN

REVISTA SANT JOAN

Nº 223 , AGOST I SEPTEMBRE.

EDITA Centre Cultural de sant joan.

PRESEDENT Nino Company Perez.

ADREÇA Bellavista,13.

DEPOSIT LEGAL: 2.1979

EQUIP DE REDACCIÓ

DIRECTOR Nino Company Perez.

REDACTORS Col·lectiu " els redactors"

MONTATGE Els mateixos

SUMARI

..Portada del programa de les festes 1.989
..Sant Joan.
..Editorial.
..De per la vila.
..De per la vila.
Opinió: El que havia d'esser i no ha estat.
..Hospital Familiar.Enfermetats d'estiu.
..Temps d'esplai.
..Reportatge.
..Associació Prens Forana.
..Sant Joan Festes Patronals.
..Reportatge.
..Col·laboració.
..Historia de Mallorca.
..Ha mort don Toni Galmes i Riera.
..El testament d'un Rector de Sant Joan
..Esports. Calendari 3º Regional.
..Propaganda.

COL·LABORADORS

Carlos Costa i Salom

Toni Bauçà i Mates

Maria Company i Nicolau

Francisca Barceló i Costa

Magdalena Rebassa i Riera

Pep Gayà i Rotger

Joan Jaume i Nigorra

Miguel Florit i Huguet

Mateu Barceló i Mates

Arnau Mates i Dalmau

Josep Nicolau i Bauçà

Barbara Mates i Sastre

NOTA: Els articles públicats en aquesta revista expresen únicament l'opinió dels propis autors.

Totes aquelles persones que vulguin suscriure-se a la Revista "Sant Joan" que passin pel local social del Centre Cultural els horabaixes de les 6'30 a les 8'30 o bé ho manifestin per escrit al Centre Cultural de Sant Joan C/ Bellavista Nº13 07240 Sant Joan.

Es prega a tots els que vulguin col·laborar amb aquesta revista "Sant Joan" que facin de veure algú de l'equip de col·laboradors, ja l'advertim per endavant que serà molt ben arribat, tots aquells interessats en publicar publicitat poden contactar amb nosaltres.

GRACIES

17-12-89 29-4-1990
Sancellas - Porreras Atº
Llubi - San Juan
Villafranca - Colonia
Escolar - Ariany
Altura - Lluchmayor
Porreras - Margaritense
DESCANSAN: Ca'n Picafort y Badía
7-1-1990 6-5-1990
Ca'n Picafort - Sancellas
Porreras Atº - Badía
San Juan - Villafranca
Colonia - Escolar
Ariany - Altura
Lluchmayor - Porreras
DESCANSAN: Margaritense y Llubi

Editorial

Acabava, el dia de la festa del patró, el Torneig de Futbol Local que organitzava aquest Centre Cultural.

Ha estat un Torneig més be polèmic en contes del que havia d'esser.

La classificació final ha estat la següent:

Campió: Can Tronca.

Sub-campió: A'verridors.

3er.: Quintos 68.

4art.: Centro I.

Tots els vuit equips participants obtingueren un trofeu així com també s'entregaren els premis al màxim golejador (Ernesto Mas); porter menys golejat (Joan Bauçà) i a l'equip de Sa Torre, el premi a l'esportivitat.

Al cap i a la fi però, tot ha acabat be, es pot dir que la sang no ha arribat al riu, però casi casi.

Veurem si l'any que ve, o més prest, es torna organitzar un torneig de futbol (que ha mogut molt de public, per altre part) per part del Centre Cultural pareix que esteim escalivats.

Gràcies.

DE PER LA VILA

Dia	PRECIPI- TACION mm	MEJORES OBSERVADOS			VIENTO DOMI- NANTE	Nombre de la Estación	
		m	h	a		Provincia	Número
1					SANT JOAN		
2					BALEARS		
3					Mes	Año	
4					JULIOL	1989	
5	17				Observador		
6					MATEU BARCELLO MATOS		
7							
8							
9	17				Suma		
10					17		
11					NUMERO DE DIAS DE:		
12	10'8				Lluvia	●	
13					Nieve	*	
14					Granizo	△	
15					Tormenta	R	
16					Niebla	m	
17					Rocio	Δ	
18					Escarcha	L	
19					Nieve cubrió suelo	☼	
20					Suma		
21					10'8		
22					DIAS PRECIPITACION		
23					< 0.1 (p.)		
24					0.1		
25					1.0		
26					12.0		
27					30.0		
28					PRECIPITACION MAXIMA EN UN DIA		
29					10'8 mm dia 12		
30					Suma		
31							
Precipitación total del mes					12'5 r.m		

-- Durant la darrera excursió de la 3ª edat es va perdre una persona i després de cercar-la per tot l'ha sa varen trobar a Sant Joan, i tant campant...

-- Que trobau de la carretera que va a Consolació? Un passeig que podria esser molt herms sembla que volen tenir clots i...(pasem a altes temes)

-- Hi havia encalçaburinos que per empenyar o per fer malbé anaven al Camp de Futbol justament quan l'havien arreglat.

--EL TEMPS- A l'hora de tancar la redacció d'aquest bolletí, cal destacar el canvi que ha fet el temps en només una setmana, ha passat d'un agost calorós i aixut a un setembre fred i ben aigat. Les primeres precipitacions han estat abundants i el que es pitjor, han caigut en poques hores, això ha ocasionat enfangaments i desastres.

Dia	PRECIPI- TACION mm	MEJORES OBSERVADOS			VIENTO DOMI- NANTE	Nombre de la Estación	
		m	h	a		Provincia	Número
1					SANT JOAN		
2					BALEARS		
3					Mes	Año	
4					AGOST	1989	
5					Observador		
6					MATEU BARCELLO MATOS		
7							
8							
9					Suma		
10	15				15		
11					NUMERO DE DIAS DE:		
12					Lluvia	●	
13					Nieve	*	
14					Granizo	△	
15					Tormenta	R	
16					Niebla	m	
17					Rocio	Δ	
18					Escarcha	L	
19					Nieve cubrió suelo	☼	
20					Suma		
21	15				15		
22					DIAS PRECIPITACION		
23					< 0.1 (p.)		
24					0.1		
25					1.0		
26					12.0		
27					30.0		
28					PRECIPITACION MAXIMA EN UN DIA		
29					20 mm dia 30		
30					Suma		
31	70				70		
Precipitación total del mes					80 r.m		

Precipitación total del mes

80 r.m

NW

NW

DE PER LA VILA

-- El camp ja no es el que era, ha canviat d'estètica, la brutor i la pols ara es asfalt i netedat. Ja era hora...

-- El grup Aires de Pagesia de S.Joan el passats dies 11, 12 i 13 d'agost viatjà a Menorca per tal de fer un intercanvi amb un grup d'aquesta illa veïna.

-- Al mes d'agost es col.locaren les noves plaques normalitzades als carrers de la nostra vila.

-- Durant aquest mes d'agost dos dies de la setmana a la plaça de la constitució s'hi jugà un torneig de futbollet organitzat per aquest centre.

-- El santjoaner Rafel Bauçà amb el grup Coa Negra aquets dies passats va sortir per Magatzem a la Fresca.

-- Dia 23 de septebrre es prepara la presentació del disc d'Aires de Pagesia i promet esser una vetllada prou sonada.

--Han començat els entrenaments de l'equip de tercera regional de Sant Joan. Aquest any han canviat l'entrenador, es en Pep Ribas.

-- Cal tancar les notícies, l'aigua ens arriba a...glu, glu, glu...(es permet fer-se cosigolles)

OPINIO

EL QUE HAVIA D'ESSER I NO HA ESTAT

Ja quan es decidí d'organitzar un nou torneig de futbolet local, desde el primer moment s'acordà que per evitar el que havia passat en altres tornejos, s'acordà dic, demanar a la F. Balear de Futbol uns àrbitres que controlassin els partits. No ha estat possible.

Tot estava en marxa, els àrbitres havien de venir, però una setmana abans del començament del Torneig, una carta negava la demanda del Centre Cultural a la Federació. A la vista del fet es varen haver de cercar àrbitres per una altre part, es va recòrrer i confiar en les amistats.

El primer denou succeí al primer partit, quan sense saber-ho ningú, del Centre Cultural, es presentà un àrbitre. Davant l'incertesa que hi havia amb la Federació Balear de Futbol, s'optà per confiar en els coneguts

Els següents partits es desenvoluparen amb tota normalitat, dins el que cap.

El renou comença quan es disputen els primers llocs de la classificació, el joc es torna característic dels santjoaners.

Les ofertes de tocs, els insults i l'ambient, espantaren els àrbitres. No vull dir que no hagi estat bo d'espantat però ell venia a pitar un partit de futbolet no a rebre; si els jugadors no saben comportar-se no es pot jugar. I si no bastàs amb els jugadors llavors hi ha el públic, cada un a favor del seu equip, però envers d'animar el seu es dedicà a insultar o de enriure's dels altres o dels àrbitres.

D'aquesta manera no va be, s'ha de saber acceptar els errors dels altres, i si no qui gosaria tirar la primera pedra?; a veure si d'una vegada s'acaba un partit sense renou.

ENFERMETATS D'ESTIU

-FONGS

Els fongs son éssers vius composts per una sola cèl.lula o, mes freqüentment, per varies, pero sense formar teixits ni organs. Per lo general, el cos dels fongs esta constituït per un delicat filtre filamentos, anomenat uniceli.

Com els animals, els fongs necessiten alimentar-se de materia organica. Obtenen el seu aliment treguent-lo fors del uniceli, i xupant-lo despres a traves dels seus membres cel.lulars.

De les aproximadament 100.000 especies de fongs, nomes un centenar son capaços de provocar enfermetats a l'home; i d'aquestes, nomes mes poques son exclusivament parasites.

Les enfermetats causades per fongs s'anomenen micosis, i es poden reunir en tres grups segons el lloc del cos en el que es localitzi l'infecció. Els tres grups son:

1-MICOSIS PROFUNDES: afecten fundamentalment als organs interns i a les usceres. Per lo general es trben per terra.

2-MICOSIS SUBCUTANEEES: Alteracions a la pell, al teixit subcutanii i als mosos.

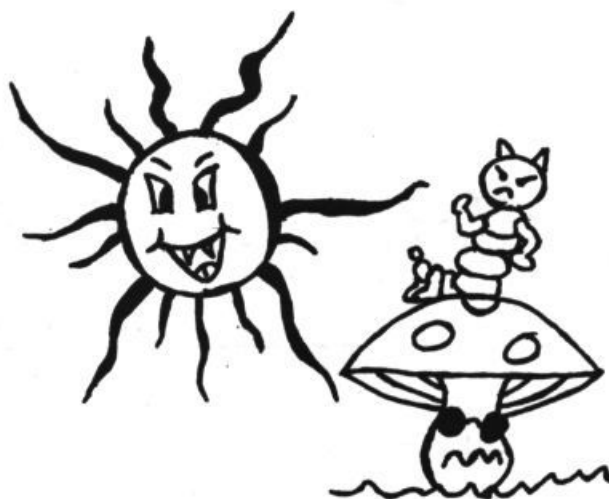
3-MICOSIS CUTANFES: Creixen a l'epidermis, al pèl i a les ungles.

-INSOLACIONS

La insolació es l'augment excessiu de la temperatura de l'organisme degut a l'exposició prolongada al sol. Aquest mal es considerat una de les formes del cop de calor, trastorn profund del mecanisme de regulació termica del cos que sobreve quan aquest es troba exposat a temperatures molt elevades. Si la temperatura corporal arriba a supera els 42°C, el desenllaç pot esser

fatal.

Els sintomes depenen fundamentalment del temps d'exposició al sol. Primer la insolació es manifesta per mal de cap, cansament o febre. Si l'acció es forta d'uns vomits, contraccions, manifestes així com transtorn de visió.

-INTOXICACIONS

La intoxicació de l'organisme es produïda per la ingestió de substancies venenoses o productes en mal estat. Sobretot en el mesos d'estiu degut a les elevades temperatures i a l'exposició, principalment els restaurants o bars, dels aliments al sol.

La intoxicació pot entrar dins el cos per quatre vies:

1-VIA DIGESTIVA: aliments en mal estat.

2-RESPIRACIO: substancies volatils toxiques.

3- ABSORCIO CUTANEA.

4-VIA INTRADERMICA: mosegades d'animals o injecció de substancies toxiques.

-INTOXICACION MES COMUNS

-ACIDS.-cremades que produexen dolor i hemorragia.

-ANFETAMINES.-inquietut, insomni, coma....

-CAFEINA.- excitacio, insomni, inquietut, mal en el pit.

-NICOTINA.- mal de cap, vomits diarrea, aceleracio dels pols i de la respiració.

-ASPIRINA.- Vomits, suor, respiracio agitada, coma.

TEMPS D'ESPLAI

JOC DELS ERRORS (Trobar 8 errors)

JEROGLIFIC

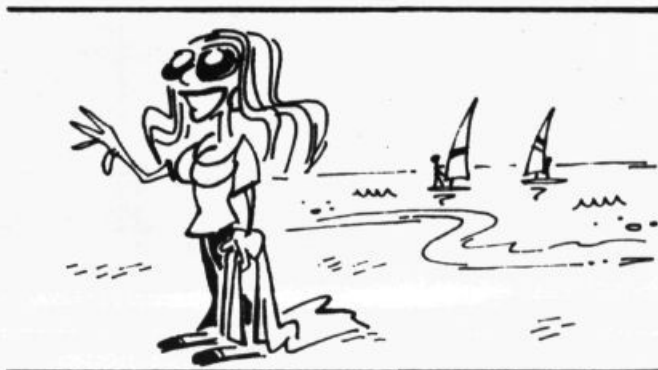

Hi sou tots?

PROBLEMA MATEMATIC

	x		-		=3
x		+		+	
	x	5	-		=7
+		-		:	
	+		+		=9
=5		=7		=3	

DIBUIX AMAGAT

Les solucions al proper número

TH

SANT JOAN

FESTES PATRONALS

Com cada any, i com es costum al nostre poble dins la basca i dins el fred es celebren les festes patronals. Aquest any han tingut una durada de cinc dies, amb una diversitat d'actes pels diferents guts de tots els habitants del poble. Les festes començaven el dia vint-i-cinc amb les semifinals de futbollet. El primer partit fou a les nou i es disputaren l'equip de Can tronca contra els Quintos 89, que varen perdre el partit, després acte seguit varen jugar Averridors-Centro I, que varen guanyar els Averridors. Amb aquest dos partits acabaven els actes - del primer dia de festa. El segon dia fou esportiu degut a les hores de 'ciclisme. El demati va començar amb una ginkama, després unes carreres locals. L'horabaixa a les quatre i mitja varen tornar començar les carreres amb la categoria de cadets i femines. A les cinc-i-mitja aficionats i juvenils que varen fer quarante voltes al circuit.

Després d'acabades les carreres es va inaugurar l'exposició de treballs manuals de la tercera edat a l'Ajuntament i l'exposició de Bonsais de l'obra Cultural de Sant Joan a la casa de cultura que fou interessant. A les vuit del vespre es va fer la primera sortida de dimonis que hi va haver un parell de problemes deguts a la impaciència per fer mal fraig alguns individus. A les onze del vespre va començar a la plaça de la Constitució una verbena organitzada pel club temps Lliure, els grups eren Melodias de Oro i Grup l'Esquella. Llavors hi va haver un show de part de Moonlight stars, un ballet anglès. La festa va durar fins aprop de les cinc de la matinada. El diumenge a les nou a devora sa tortuga hi va haver una borinada organitzada pel 3-2, l'horabaixa a les tres hi va haver un ginkama organitzat per l'OCB

de Sant Joan, que va contar amb la participació de cinc grups de participants. També hi va haver futbol al camp de Son Juny, Sant Joan-Petra, va resultar guanyador el Sant Joan.

Després d'acabat el futbol es va celebrar el reconeixament de les obres de la tercera edat. En aquest acte es va repartir gelat amb ensaimades. Acabat aquest acte el grup Aires de Pagesia de Sant Joan i Els Taparers en festa de Llubi oferiren ball de bot per a tothom. Amb el ball de bot varen quedar concluits els actes d'aquest dia.

La festa el dilluns no va començar fins a les sis i mitja de l'horabaixa amb un partit de voleibol que no va esser gaire entretingut degut a la poca competència de l'equip visitant. La victòria va esser per l'equip local de 3-0. Acte seguit es va tornar a fer una sortida de dimonis que repartiren llanderades per tothom que en va voler. Després dels dimonis va començar el concert de la banda de música de Porreres a baix del campanar de l'Església. Després del concert va començar la revetlla al Carrer Mestre Mas que va parèixe més entretinguda i de més calitat que els anys passats.

El dimarts dia de la festivitat del Patró la festa començà amb el dimoni, acte seguit una missa en honor al patró. El grup Aires de Pagesia va ballar el ball de l'Oferta acompanyats per els Xeremiers. Després de la M'ssa es varen fer carreres de joies. A les quatre de l'horabaixa es varen fer les finals del torneig de Tennis Taula i acte seguit les de futbollet. Quan varen acabar les finals de futbollet va començar l'obra de teatre a càrrec del grup "Coberbos" de Son Ferriol que interpretaren l'obra d'Antoni Mus "Mon Pare es un bon partit" que va esser prou entretinguda. Acabada l'interpretació de l'obra es va amollar la traca final com a fi de festes.

Molts d'Anys.

REPORTATJE

Els passats dies 11,12 i 13 del mes d'agost; l'agrupació de ball de Sant Joan, Aires de Pagesia; viatjà a l'illa de menorca per tal de començar un intercanvi amb un grup d'aquesta illa; intercanvi que acabarà amb la visita d'aquest grup a la nostra villa el dia de la festa del botifarró.

El grup tenia programades dues actuacions al poble d'Alaior, en aquest poble s'hi celebraven les festes patronals amb honor a Sant Llorenç. Aquestes festes havien començat ja dies abans i acabaven diumenge dia 13.

Uns dels actes principals d'aquestes festes son el caragol i el palco. Al caragol, els cavallers o caixers van arreplegant-se per poder assistir a la misa tots junts, guiats pel flabioler.

Tota una multitud de gent acompanya als cavallers cantant i ballant, beguent i fent saltar als cavalls. Entre la gran gentada van poder saludar un altre grup mallorquí de Manacor, que també participava en un intercanvi amb un grup del poble de Ferreries.

Després de la misa tornen esser els protagonistes, desfilen un rera l'altre per davant la banda de música situada a la plaça i fan ballar i saltar als cavalls enmig de la gent que vol arriscar-se a cops i a potades pero que es dievrteix. Els cavallers passaren dos altres cops cada un, no gosaven abocar-nos enmig fins al final així i tot reclosos i un poc mes tard hi havia la primera actuació. El palco havia durat devers quatre o cinc hores, per aixó la ballada no fou fins devers les 11'30 de la nit.

Al mati següent els actes es repetien, a les 9'30 començava el caragol i fins les 4 de l'horabaixa hi va haver jaleo. Aquest mati ens decidirem a ficar-nos enmig dels cavalls acceptant els riscos, així poguerem disfrutar un parell d'hores.

Al cap vespre hi havia la segona actuació, la darrera, ja que el mati del dilluns haviem de tornar.

Fou un intercanvi molt interessant, divertit, amb bona acollida pels dos grups i que per molts fou curt.

REPORTATJE

COL·LABORACIO

L'ASSOCIACIO DE PREMSA FORANA (V)

Ier. Congrés

En el Santuari de Cura, els dies 29 i 30 de novembre i 1 de desembre de l'any 1.985, es celebrà el Primer Congrés de Premsa Forana de Mallorca, organitzat per una comisió formada per Carles Costa, Pere Mulet i Pau Reinés.

Després de dos dies de ponències a càrrec de diferents personalitats de les Illes, així com per membres de l'Associació de la Premsa Comarcal de Catalunya, es prenen les oportunes conclusions i es celebra Assamblea General Extraordinària amb elecció de nova Junta Directiva, la qual queda composta de la següent manera: President, Gabriel Massot; Vice President i Tresorer, Bartomeu Pou; Vice President Bernat Calafat; Secretari Jaume Tugores; Vocals Josep Cortés, Macià Garcies i Delfi Mulet. També es redacta un manifest damunt la llengüa.

A l'acte de cloenda hi assisteix el President del Consell Insular de Mallorca, Senyor Jeroni Albertí.

Les primeres Activitats de la nova junta directiva son, retre visita a les primeres autoritats autonòmiques i la signatura d'un conveni amb la conselleria de Cultura sobre normalització lingüística.

Pel mes de gener de 1.986, son altes les publicacions Santa Eugenia, Mes i Sucre de Sant Joan, Sa Comuna de Selva i Es Castellet de bunyola.

Pel mes de març el Conseller de Cultura, Francesc Gilet, visita el local social a Sant Joan. Es anomenat secretari Miquel Bosch i cobreix la vacant de Jaume Tugores Carles Costa.

Son baixes les revistes de Sineu, Llum d'oli, S'encruia i La veu de Lluçmajor.

Durant el mes de juny l'APFM participa a la fira del llibre que es celebra a Ciutat i es alta la publicació d'Andraitx, N'Alí i Moli Nou de Vilafranca.

Dia 28 de juny es celebra Aassamblea al Moli d'en Gaspar a Lluçmajor, i son entregats els III Premis Premsa Forana.

A Muro el dia 16 de novembre es celebra una diada. Son altes les publicacions Galatzó de Puigpunyent, Inca revista i Fent Carre-rany de Maria de la Salut. S'ofereixals assistents un informe de secretaria i de tresoreria i un anàlisi de les conclusions del Ier. Congrés. Es proposa crear una hemeroteca de l'Associació i tenir contactes amb les publicacions de Ciutat.

Pel mes de desembre es produeix la baixa com a membre de la junta directiva de Macià Garcies, i de la revista A Tota Plana de Manacor.

Pel mes de gener de 1987 a Sineu te lloc una reunió del PSOE i la APFM per mantenir un intercanvi d'opinions damunt la Llei de Premsa que aquest partit pensa presentar al Parlament Balear.

Rafel Ferrer cobreix la vacant de la junta directiva i es alta la publicació 7 Setmanari de Manacor.

Durant els mesos de febrer i març el president del CIM te diferents reunions amb els representants de les publicacions de Premsa Forana, les quals es celebren per comarques.

Es editat un llibre de l'Associació baix la coordinació de Josep Cortés i Rafel Ferrer.

Pel desembre de 1987 a un restaurant de Vilafranca, es fa l'entrega de les distincions de la Iª convocatòria de "Persones del poble". Aquest senzill homenatge esta organitzat per l'APFM i patrocinat pel CIM.

Dia 27 de juliol es celebra l'entrega de premis Premsa Forana a l'hotel Sumba de Cala Millor.

Carles Costa.

El president Cañellas entrega la placa commemorativa dels 25 anys de la revista Perlas Y Cuevas al seu director Rafel Ferrer. Sant Joan ,9 de febrer de 1985.

SOLUCIONS ALS PASSATEMPS
DEL NUMERO ANTERIOR.

3	+	5	+	1	=	9
+	.	.	+	.	.	.
0	+	5	+	2	=	7
+	.	x	.	x	.	.
2	x	4	:	1	=	8
=	5	=	4	=	3	.

3	+	2	+	1	=	6
+	.	+	.	+	.	.
3	+	5	+	0	=	8
+	.	+	.	+	.	.
1	+	1	+	5	=	7
=	7	=	8	=	6	.

JEROG.- Si, dos indicis

HISTORIA DE MALLORCA

MALLORCA ISLAMICA

-Dos-cents anys d'independencia pactada.

L'any 711 els musulmans desembarcaren a la Península Iberica la qual anomenaren al-Andalus. Ens pocs anys conseguiren dominar-la, imposant-se als visigots. Aquesta rapidesa en l'ocupació fou possible per la debilitat de l'estat visigòtic i també per l'habilitat diplomàtica dels conquistadors que establiren pactes amb els vençuts. Sembla que va ser precisament un pacte per ara impossible de determinar el que va permetre que Mallorca, a canvi d'un tribut, tardas quasi dos-cents anys més que els territoris peninsulars en ser anexionada a l'Islam; encara que la manca de fonts documentals i arqueològiques referides als segles VIII i IX de la història mallorquina dificulta la interpretació d'aquesta època.

Sabem que quan els bizantins foren expulsats de la Península pels visigots, Mallorca perdé la seva importància estratègica, i resta com una terra excessivament llunyana dins l'Imperi Oriental al que estava integrada. Es possible que començes un període de relativa independència que perduraria fins a la definitiva conquesta musulmana.

-Isam al-jawlani incorpora Mallorca a al-Andalus.

En temps de l'emir Abd Allah l'illa fou definitivament incorporada a al-Andalus per Isam al-Jawlani, després de rendir, sense massa problemes, els nuclis de poder autoctons, organitzats a l'entorn dels castells. Tanmateix, cal ressaltar la llarga resistència oferida pels "rum"

des del castell d'Alaro, la qual es perllonga per espai de vuit anys i cinc mesos.

Des del moment de la conquesta les terres mallorquines restaren com una província dependent dels emirs de Còrdova -autoproclamats califes a partir de l'any 929-. Isam al-Jawlani va ser el primer valí -governador-. Dedicà els seus afanys a sostreure l'illa de la situació de decadència en què es trobava (un poblament exigu, els camps escassament conrats, els nuclis urbans pràcticament abandonats) i a adaptar-la a unes formes de vida de cada dia més semblants a les d'al-Andalus peninsular.

Els valís mallorquins mai no feren una política pròpia, sinó que col·laboraven amb la dels seus senyors peninsulars. Així, la flota illenca, al servei de Còrdova, participava en les ràtzies contra les costes franceses i catalanes. Una d'aquestes expedicions culminà amb la conquesta de Barcelona (986), planejada per Almansor.

-Els Regnes Taifes.

Quan va morir Almansor (1002), l'imperi dels califes cordovesos es desintegrà, esqueixat per la guerra civil. El resultat va ser la formació d'un gran nombre de regnes independents anomenats taifes (1031). Les taifes guadiren d'un alt nivell cultural i econòmic; però eren dèbils políticament.

Mallorca passà a formar part de la taifa de Dénia (1015), regida per Muya hid, el qual volia aprofitar la situació estratègica de les illes per escometre les costes italianes amb tota una sèrie d'accions piràtiques. Muya hid fou un home d'acció a la vegada que un enamorat de l'art i de les lletres: al mateix temps que els seus vaixells imposaven la llei en la conca occidental de la Mediterrània, floria a la terra mallorquina una esplendent cort literària afavorida pel mecenatge d'Ibn Rasiq, gran

HISTORIA DE MALLORCA

amic del susdit emir dianès.

A la mort de Muyaíh (1044) el va succeir el seu fill Alí, que, després d'un llarg regnat, fou desposseït del tron de dènia pel seu sogre, sobirà de la taifa de Saragossa (1076). Aleshores, les Illes aprofitaren l'avinentesa per fer-se independents (1086).

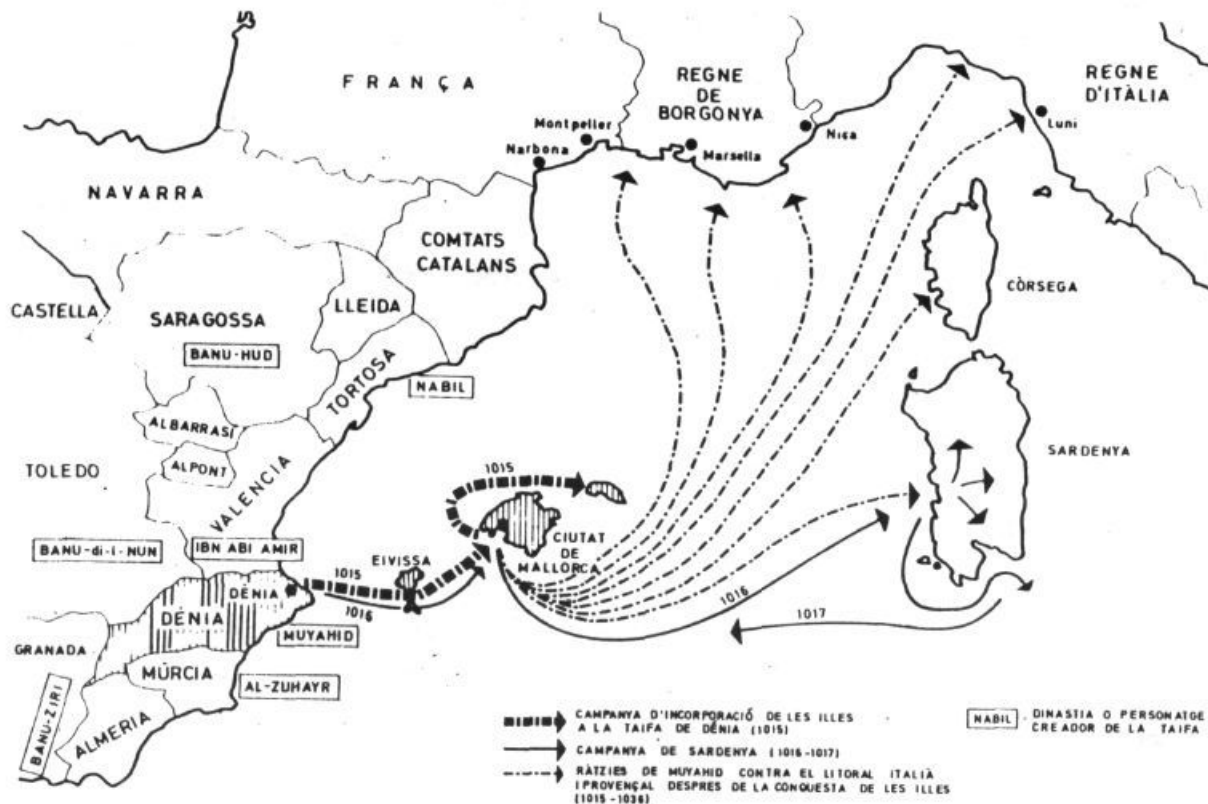
Tanmateix, aïllats de la Península i mancats de recursos, els mallorquins s'havien de dedicar a la pirateria; d'aquesta manera, perjudicaven el comerç mediterrani de Pisa i Catalunya, que s'uniren per dur endavant una expedició de càstig contra Mallorca. La campanya finalitzà amb l'arrasament de la capital, Madina Mayurqa a la primavera de 1115. Però, assabentats de la pròxima arribada de socors almoràvits, pisans i catalans se'n tornaren a casa seva.

- Els almoràvits i els almohades

Els almoràvits, després de fundar un gran imperi en el nord d'Àfrica, havien conseguit incorporar els regnes taifes a la

Península Ibèrica. Quan arribaren a Mallorca, responent a la demanda d'ajuda dels musulmans mallorquins els pisans i els catalans ja havien abandonat l'illa. Aleshores tot l'arxipèlag va passar a formar part del califat almoràvit. Però l'ocàs del seu poder ja havia començat i acabaren perdent els territoris africans i d'al-Andalus peninsular (1157). Llavors s'arreglegaren en els dominis mallorquin comandats per la dinastia dels Ganiya.

Des de Mallorca, els Banu Ganyia mantingueren una heroica resistència contra els almohades, nous senyors de les terres hispàniques. Conscients de la seva debilitat, firmaren tractats de pau amb les ciutats mediterrànies de Pisa i Gènova, a fi de poder concentrar els esforços a saquejar les costes franceses i italianes, però especialment les del llevant d'al-Andalus, dominat pels almohades. En un desesperat intent, traslladaren la guerra a Àfrica, tractant de sorprendre la reraguarda de l'enemic.

Mapa de la Taifa Dènia-Balears

COL·LABORACIO

HA MORT DON TONI GALMES I RIERA

En el moment del traspàs de don Toni, me ve a la memòria la nombrosa quantitat de vegades que havíem passat hores i més hores d'amigable conversa i discussió de temes que ens interessaven als dos. Ens unia una gra amistat des de fa molts d'anys i no regatetjava temps ni sacrificis per ajudar als seus amics. Fa tan sols dues setmanes havíem compartit taula a un sopar i foren molt interessants les aportacions i aclaracions que va fer i que complementaven xerrades d'altre temps.

Prova d'aquesta amistat que ens unia, me va dir: "Costa te faig depositari d'aquesta carta que el Pare Ginard m'envià pel juliol de 1949, i si algun dia a Sant Joan es fa un museu a la seva memòria l'hi dus".

Era don Toni un gran folklorista i millor escriptor de temes populars, tenia una memò-

ria prodigiosa i això el feia un bon orador; així ho demostren les seves publicacions: Mallorca Menorca, Ibiza. Folklore, 1950; Danzas Típicas de Mallorca, 1951; Mallorca y su folklore (en el tom I de l'obra) "Balears: Antología de temas", juny, 1975; Cultura popular mallorquina. Aplec de nautes, 1982; Pequeña historia de "Aires de Montanya" contada por los demás. Diciembre, 1984. I darrerament el II tom d'Aplec de pautas.

Fou un bon col·laborador de moltes publicacions de la Part Forana, Perlas y Cuevas, S'Unió de S'Arenal, Sant Joan, etc precisament a aquesta darrera hi te publicat entre altres articles "la jota de Sant Joan".

Descansi en pau don Toni Galmés, insubstituïble personalitat i rebi la seva família el nostre condol.

Carles Costa.

Què és el S.I.A.C.?

El S.I.A.C. es un servei d'informació i atenció al ciutadà adscrit a la Conselleria Adjunta a la Presidència que te, entre altres, els objectius següents:

- Informar als ciutadans sobre les actuacions de l'Administració de la C.A.I.B. sobre qualsevol altre tema que els ciutadans sol·licitin en relació als organismes dependents del Govern Balear.
- Donar a conèixer l'estructura i funcions de les altres Administracions: Consells Insulars, Ajuntaments i Administració Perifèrica de l'Estat, radicades a les Balears.
- Facilitar informació sobre la tramitació d'expedients, línies d'ajudes de la C.A.I.B., etc.
- Recollir iniciatives i tramitar queixes i reclamacions sobre el funcionament de les diferents Administracions.

Com posar-se en contacte amb nosaltres?

Truqui per telèfon

Si no vol, no necessita desplaçar-se fins a la nostra oficina per a resoldre el seu assumpte.

Ens crida al 900-321-321 i l'atendrem amb molt d'agust i no oblidi, la cridada es gratuïta, conèixer el que volem no costa res!

S.I.A.C. Pl. DRASSANES, 4 - 07012 PALMA DE MALLORCA

Ens escrigui

Si vostè no es pot desplaçar fins a la nostra oficina, o no té telèfon, ens pot escriure una carta i ben aviat rebrà notícies sobre la informació sol·licitada.

Vengui a visitar-nos

Ens complaurà la seva visita. Estem a la seva disposició de 08.30 - 14.30 hs. tots els dies laborables. Els dissabtes de 09.30 a 13.30 hs.

COL-LABORACIO

EL TESTAMEN D'UN RECTOR DE
SANT JOAN.

Mentres el segle XVI s'en anava a la posta, a punt ja d'enfon-sarse darrera l'horitzó, era cap de la Parroquia de Sant Joan, que comptava a les hores poc més d'un milenar d'ànimes, un sacerdot anomenat mossén Pere Socies.

Mossocies, doctor en Sagrada Teologia, no era santjoaner de naixement, sino arribat de molt enfora, de la vorera de mar. Era d'un llogueret de la vila d'Arta que els notaris d'aquell temps anomenen en llatí Caput Patrae, Cap de la Pedra.

Però el doctor Socies tenia la seva residència habitual en mig dels seus feligresos, perquè, venturosament, el concili de Trento ja havia agranat el costum abusiu de que els eclesiàstics tenguessen el títol i cobrassen les entrades d'una parroquia o d'una diòcesi on no residien i que per ventura mai en tota la seva vida visitarien.

La casa rectoral que habitava mossén Socies era un edifici on encara es sentia la olor de la cal i de la reina, perquè fins poc abans, quan l'església parroquial ja s'alçava al mateix lloc on ara està, la rectoria havia seguit plantada damunt el turó de Consolació, on estigué també durant molt de temps el temple parroquial.

Mossen Pere Socies devia ser a les hores un home de mitja edat, més bé jove, en plenitud de vida i de facultats. Perquè, si bé ja havia mort la seva mare, encara el seu pare vivia. Germans, tampoc en tenia, però si tres germanes, casades totes tres amb marits de classe acomodada.

Succeï, empero que al rector de Sant Joan li sobrevingue una malaltia intrigant que el postra al llit. Moltes malalties que ara apenes preocupen als metges signifiquen llavors una sentència de mort. Per això, mossé Socies, que no era a les hores a Sant Joan sinó a la Ciutat, a casa d'un cunyat seu notari, tot previsor, va fer cridar a un altre notari, al discret i honorable Miquel Sans, per dictar-

li la seva voluntat sobre el destí dels béns que posseïa, en el cas de que li arribés la seva última hora.

El testament de mossén Socies no té res de extraordinari. Empero sempre resulta curiosa la lectura de papers vells, perquè són com a fotografies esvaïdes que nos internen dins l'ambient de qüestions que no havem conegut.

Revela aquest document una pietat sincera en el testador, pels llegats que far per la celebració de misses en sufragi de les ànimes i en honor del seu patró, Sant Pere Apòstol, i un amor filial pel seu pare, segons l'interès que demostra a fi de que no passi dins la misèria els darrers anys de la seva vida. Com també un vertader afecte als seus feligresos, en mig dels quals vol que descansin definitivament les seves despulles mortals.

Anomena una tal ursula, que devia ser una criada, possiblement parenta, que hauria servit llarg temps a la família, i a la qual tampoc vol desamparada. Crida l'atenció que no destini el testador algun donatiu als pobres, com solien fer els eclesiàstics. Sant Joan no tenia en aquell temps com ja tenien moltes viles mallorquines un hospici o hospital, i a més, la formació cristiana de aquella societat s'enfocava més que al servei del proïsme, al culte directe a Peü nostre Senyor. Els testaments, com totes les altres coses, són fills del seu temps.

Traduït del llatí, al peu de la lletra, diu així el testament:

"Dimecres, dia primer del mes de maig de 1596.

En nom de la única Trinitat, Pare, Fill i Esperit Sant. Amén.

Encara que l'hora de la mort sia sempre incerta i duptosa, no obstant, prudentment, més s'ha de temer la seva arribada quan la amenaça la malaltia. Per això, jo, Pere Socies, prevere i doctor en Sagrada Teologia, i rector de la Parroquia de Sant Joan, detingut per malaltia corporal, però gosant de ple coneixement, paraula ferma i memoria íntegra,

COL-LABORACIO

fas i orden aquest testament meu, en el qual elegesc marmessors meus al honorable Jeroni Socies, pare meu caríssim, i a Antoni Monjo, cunyat meu, i a un i altre d'ells en defecte del altre, als quals preg que cumplesquen totes i cada una de les coses en ell ordenades.

Primerament encomenat la meva anima en mans de Nostre Senyor Jesucrist, elegesc sepultura per el meu cadaver a l'esglesia parroquial de Sant Joan.

Deix al Ilm. Sr. Bisbe de Mallorca, per dret de prelatura, deu sous. Deix i man celebrar després de la meva mort, totduna que sia possible, trenta misses resades de requiem a la Capella de Sant Pere de la Seu de Mallorca, per a les quals deix la llimosna que s'acostuma donar. També deix i man que, després de la meva mort, se celebrin en sufragi de les animes del Purgatori en altars privilegiats cincentes misses resades, quan més prest sia possible, les quals repartiran els meus marmessors al seu gust; per les quals deix la llimosna que es solentregar.

També deix i man que cada any i perpètuament es celebri a la parroquia de Sant Joan una missa cantada, en la festa de Sant Pere. Princep dels Apostols, juntament amb un aniversari i unes matines; per les quals deix la llimosna acostumada.

També deix per amor de Deu i per paga de la servitut feta i per a fer en la meva casa, a Ursula Socies, cent cinquanta lliures moneda de Mallorca, que se li han de dar per a la celebració del seu matrimoni. Si, empero, estant jo encara en vida, la col·locás, declarar revocada aquesta deixa, i vull que quedi anul·lada.

En tots los altres bens meus, mobles i immobles, en tots los drets i accions meves, instituesc i fas hereu meu universal i usufructuari, just per el temps de la seva vida, al sobredit pare meu,

volguent que, després de la meva mort, si ell encara viu, juntament amb els infrascrits hereus meus, venguin els meus bens mobles, i invertesquen el seu valor en la compra de censos, dels quals usi i disfruti el dit pare meu tot el temps de la seva vida.

Com a propietaris o hereus meus fas desde ara a la Sra. Jeronima Femenia, esposa del director esposa del discret Pere Femenia, notari; a Elisabet Moyà, esposa del honor Antoni Moyà, i a Magdalena Melis, esposa de Joan Melis, de la vila d'Arta, del lloc de Capdepera, germanes meves, per parts iguals, que elles mateixes determinaren.

I si se dona el cas que alguna de elles no fos hereva meva, o no ho volgues ser, o moria sens fills nats de matrimoni l·legitim, l'hi substituesc com hereves les altres germanes, en la forma en que se sol ordinariament fer."

Foren testimonis d'aquesta acte el discret Pere Femenia, notari; Joan Baptista Garcia, mercader; Miquel Perello, Andreu Fonoll, Miquel i Guillem Genestar, i Joan Homar, tots ells agricultors de la mateixa Ciutat, i Andreu Moll, llenyater.

El rector Socies no mori de aquella malaltia. A finals del segle seguia encara al front de la parroquia de Sant Joan, embolicat en un assumpte de campanes, que pareix era un punt neuralgic del poble.

Ja en la visita Pastoral de 1563, el bisbe Diego d'Arnedo ja adverteix als jurats, es a dir al Ajuntament d'aquell temps, que la campana major no té batall; l'any 1568, els conmina a que dins un any fassen un campanar, i el 1570, els adverteix que encara no l'han fet.

L'any 1599, el rector Socies comunica als jurats que ha parlat amb el mestre Bonnin, per a fondre les campanes, que estan rompudes, i que, además de proporcionar-li el bronzo, costaran doscentes lliures.

Josep Nicolau i Bauzà

ESPORTS

17-9-89 14-1-1990
Margaritense - Lluchmayor
Porreras - Ariany
Altura - Colonia
Escolar - San Juan
A.Llubi - Porreras At^a
Badia CMSS - Ca'n Picafort
DESCANSAN: Villafranca y Sancelles.

24-9-89 21-1-1990
Ariany - Margaritense
Colonia - Porreras
San Juan - Altura
Porreras At^a - Villafranca
Ca'n Picafort - A.Llubi
Sancelles - Badia CMSS
DESCANSAN: Lluchmayor y Escolar

1-10-89 28-1-1990
Lluchmayor - Ariany
Margaritense - Colonia
Porreras - San Juan
Escolar - Porreras At^a
Villafranca - Ca'n Picafort
Llubi - Sancelles
DESCANSAN: Badia y Altura

8-10-89 4-2-1990
Colonia - Lluchmayor
San Juan - Margaritense
Porreras At^a - Altura
Ca'n Picafort - Escolar
Sancelles - Villafranca
Badia CMSS - Llubi
DESCANSAN: Ariany y Porreras

15-10-89 11-2-1990
Ariany - Colonia
Lluchmayor - San Juan
Porreras - Porreras At^a

TERCERA REGIONAL

Antura - Ca'n Picafort
Escolar - Sancelles
Villafranca - Badia
DESCANSAN: Llubi y Margaritense

22-10-89 25-2-1990
San Juan - Ariany
Porreras At^a - Margaritense
Ca'n Picafort - Porreras
Sancelles - Altura
Badia - Escolar
Llubi - Villafranca
DESCANSAN: Lluchmayor y Colonia

29-10-89 4-3-1990
Colonia - San Juan
Lluchmayor - Porreras At^a
Margaritense - Ca'n Picafort
Porreras - Sancelles
Altura - Badia
Escolar - Llubi
DESCANSAN: Villafranca y Ariany

5-11-89 11-3-1990
Porreras At^a - Ariany
Ca'n Picafort - Lluchmayor
Sancelles - Margaritense
Badia - Porreras
Llubi - Altura
Villafranca - Escolar
DESCANSAN: San Juan y Colonia

12-11-89 18-3-1990
Colonia - Porreras At^a
Ariany - Ca'n Picafort
Lluchmayor - Sancelles
Margaritense - Badia
Porreras - Llubi
Altura - Villafranca
DESCANSAN: Escolar y San Juan

19-11-89 25-3-1990
Porreras At^a - San Juan
Ca'n Picafort - Colonia
Sancelles - Ariany
Badia - Lluchmayor
Llubi - Margaritense
Villafranca - Porreras
Escolar - Altura

26-11-89 1^a-4-1990
San Juan - Ca'n Picafort
Colonia - Sancelles
Ariany - Badia
Lluchmayor - Llubi
Margaritense - Villafranca
Porreras - Escolar
DESCANSAN: Altura y Porreras A.

3-12-89 8-4-1990
Sancelles - San Juan
Badia - Colonia
Llubi - Ariany
Villafranca - Lluchmayor
Escolar - Margaritense
Altura - Porreras
DESCANSAN: Porreras At^a y Ca'n Picafort.

10-12-89 22-4-1990
Porreras At^a - C. Picafort
San Juan - Badia
Colonia - Llubi
Ariany - Villafranca
Lluchmayor - Escolar
Margaritense - Altura
DESCANSAN: Porreras y Sancelles

Segueix a la Pag. 2.

SA FESTA DES CENTENARI DE PREMSA MANACORINA.

Sa premsa manacorina

ha cumplit es primer segle.

Pes centenaris és regla

- i la gent així ho opina -

que s'ha de fer una festa.

La cosa quedà manifesta

amb sa de Cala Millor,

no se va mirar un velló

i la gent sortí xalesta.

Encara hi afegiré un mot:

Aquell buffet de primera

em va fer entrar plorera

perquè duent gana enrera

no ho vaig poder tastar tot.

Tampoc vaig quedar falló

- això hagués estat estrany-

perquè sa panxa de mal any

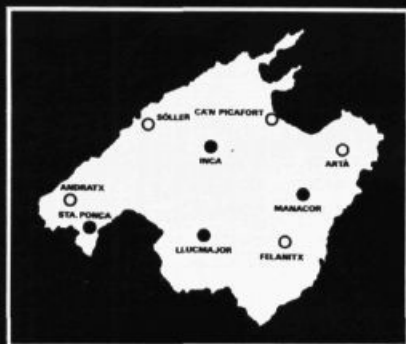
la vaig omplir de salmó.

Ja m'ho va dir en RAFEL FERRER:

"Has fet quedar bé es cuiner"

PERE GIL

EMERGÈNCIES PART FORANA

Servei de Bombers
del Consell Insular de Mallorca

● Parc principal

○ Parc auxiliar

**amb la meitat
de números
l'ajudem
en la meitat
de temps**

**ACCIDENTS
INUNDACIONS
RESCATS
INCENDIS**

**CONSELL INSULAR
DE MALLORCA**